

Optreden [KBW 26]

Podiumkunsten vinden niet alleen plaats in een theater of concertzaal maar bijvoorbeeld ook in een winkelcentrum of zelfs in een bos. Ooit over nagedacht?

Vandaag dus wel. We gaan optreden maar verzinnen daar plekken bij waar anderen misschien niet zo snel op komen. Zin in? Kom maar op!

Deze les sluit aan bij het thema van de Kinderboekenweek 2026.

Opdracht: Maak een presentatie podiumkunsten aan zelfgekozen locaties koppelen.

Doelen

- ◆ In deze les koppelen we podiumkunsten aan verschillende locaties en sluiten zo aan aan **bijkerndoel 37**: betaald en onbetaald werk en **kerndoel 47**: recreatieplaatsen
- ◆ De leerling weet dat je met je stem kunt uitdrukken wat je personage voelt en meemaakt. De leerling zet stemkleur en volume in om de belangrijkste emoties van het spel te ondersteunen.
- ◆ De leerling kan non-verbale communicatievaardigheden inzetten om de WAAR aan het publiek duidelijk te kunnen maken en om de overgang tussen twee locaties aan het publiek duidelijk te maken.
- ◆ De leerling kan zich tijdens het acteerspel inleven in zijn rol.
- ◆ De leerling oefent met het leggen van verbanden tussen de opdracht en willekeurig gekozen locaties.

Materiaal

Je hebt nodig voor acteerspel:

Bij acteren kun je naar eigen inzicht materiaal beschikbaar stellen. Dat kan ook abstract materiaal zijn al na gelang de opdracht. Ook mogen ze zo nodig gebruikmaken van meubels.

Je hebt nodig:

Geen materiaal nodig.

Bijzonderheden:

Vooraf: teamopdrachten kiezen. Er staan 6 teamopdrachten voor de leskern in dit bestand, maar je doet maximaal 5 presentaties, dus één teamopdracht valt af. Kies welke je (niet) doet.

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort. Stel vragen als:
2. **Opgelet:** Laat kinderen buiten de voor de hand liggende plekken denken, maar laat ze wel aannemelijk maken waarom daar een optreden plaatsvindt. De locatie moet verrassend én mogelijk zijn. De insteek van de les is dat kinderen onderzoeken dat op alledaagse plaatsen ook podiumkunsten worden bedreven.
 - Waar behalve op een podium zou je een optreden met pantomime kunnen doen?
 - Waar behalve op een podium zou je een circusoptreden kunnen doen?
 - Waar behalve op een podium zou je een optreden met poppenspel kunnen doen?
3. Leg de werkwijze uit. Toon het filmpje of herhaal mondeling met de leerlingen de inhoud en de aandachtspunten.
4. Je kunt ook ter illustratie een stukje voordoen.
5. Bespreek het vormdoel of de vormdoelen. Gebruik wanneer nodig de filmpjes. Herhaal in ieder geval de inhoud en de aandachtspunten. Hang de pictogrammen van de besproken aandachtspunten straks op in het speellokaal.

Onderzoeken

Warming up

1. De groep zit in tweetallen in het lokaal op de grond.
Instructie: *Je krijgt spelopdrachten, voer die uit zonder contact te maken met andere tweetallen.*

Spelopdrachten:

- Jullie zijn twee clowns die samen zwemles krijgen.
 - Jullie zijn twee dansers in de supermarkt. Doe dansend jullie boodschappen.
 - Jullie zijn twee muzikanten op de tribune bij een voetbalwedstrijd. Moedig muziekmakend jullie elftal aan.
- Geef kinderen steeds even de tijd om iedere spelopdracht uit te spelen.

2. **Warming up 2.**

De groep zit in tweetallen in het lokaal op de grond.

Instructie: *Je krijgt spelopdrachten, voer die uit zonder contact te maken met andere tweetallen. A, je hebt iemand aangenomen om bij je te komen werken. Jij bepaalt de plek. B, je kiest een podiumkunst. Zodra je aan het werk wordt gezet kun je het niet laten om al werkend ook je kunstvorm uit te oefenen.*

- Doe dit voor met een leerling: vraag of hij een podiumkunst heeft gekozen. Verwelkom hem of haar als de schoonmaker die je net hebt aangenomen en stimuleer de leerling om het schoonmaken en de gekozen kunstvorm aan elkaar te koppelen. Vraag applaus voor de leerling.
- De tweetallen gaan staan en kiezen zelf hun spelsituaties. Na ongeveer 5 minuten rond je deze warming-up af.

Leskern

3. Na deze oefeningen zet je de groep in hoefijzeropstelling.
- 4.

Instructie: *Met je team krijg je een podiumkunst toegewezen. Pak je papiertje en pen. Ga in een kring zitten en wacht op de opdracht.*

- Deel teams in (1,2,3,4,5) laat ze in kringen op de grond zitten en begeleid ze bij het kiezen van een geschikte locatie.

Instructie voor de teams om tot alledaagse locaties te komen:

- Jullie hebben een podiumkunst gekregen. Bedenk een plek waar je deze podiumkunst in het echte leven zou kunnen tegenkomen.
- Let op: neem niet meteen de eerste plek die in je hoofd komt. Bij muziek denk je misschien meteen aan een concertzaal. Denk dan nog even verder. Wat is de tweede plek waar je aan denkt? Of misschien zelfs de derde?
- Je bedenkt dit eerst helemaal alleen. Niet overleggen en nog niets roepen. Schrijf één plek op je briefje. Eén of twee woorden is genoeg.
- Klaar? Leg alle briefjes in het midden en bekijk elkaars ideeën.
- Kies samen één plek. Jullie plek moet aan twee dingen voldoen: hij is verrassend én mogelijk. Het hoeft dus niet de plek te zijn die het vaakst voorkomt, maar het moet wel echt kunnen gebeuren.
- Hebben jullie een plek gekozen? Bedenk dan samen: waarom zijn deze artiesten daar en wat gebeurt er? Daarna kunnen jullie de scene gaan maken.

Einde instructie.

- Laat ze na het bepalen van de locatie ongeveer 8 minuten oefenen. Coach ze om door te werken (dus na een aantal minuten geef je aan dat ze actief moeten werken en niet alles hoeven door te praten, de meeste knelpunten lossen zichzelf op door actief te spelen).
- Applaudiseer na iedere uitvoering en bespreek deze kort na.

Uitvoeren en evalueren

1. De leerlingen spelen hun opdracht voor de klas uit. Laat na iedere presentatie applaudisseren.
2. Bespreek iedere presentatie direct na de uitvoering. Vragen die je kunt stellen:

♦ Wat was de podiumkunst?

Op welke locatie (WAAR) hebben zij gekozen voor hun opgetreden?

Komt deze combinatie podiumkunst/locatie in het echte leven voor?

♦ Past de stem van de speler bij het karakter?

Heeft de stem een 'natuurlijke' klank of wordt er een stemmetje getrokken?

♦ Waar speelde zich dit af?

Wat deden de spelers om dat aan jou duidelijk te maken?

Welke aspecten van de locatie hebben zij gespeeld (temperatuur, grootte...).

♦ Wat was sterk geacteerd? Hoe verklaar je dat (denk hierbij ook aan de pictogrammen/vormaspecten).

Heb je als publiek/kijker een voorkeur voor bepaald soort acteespel?

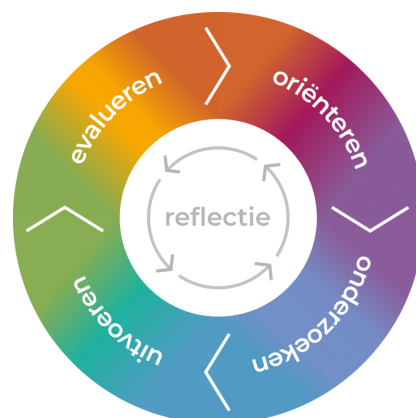
♦ Is jouw locatie (je waar) gebruikt in de presentatie? Zo ja: ben je daar tevreden over?

Welke locaties vond je eerst ongeschikt (of raar) maar bleken toch in de opdracht te passen?

Hoe kwam je op het idee voor jouw locatie?

Spelen met lesfases en lesdoel

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de vormdoelen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Is het aantal leerdoelen te groot? Beperk dan het aantal vormdoelen (pictogrammen).

Opdrachtkaart 1

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: toneel/acteren.

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.

Opdrachtkaart 2

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: dans.

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.

Opdrachtkaart 3

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: circus.

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.

Opdrachtkaart 4

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: musical.

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.

Opdrachtkaart 5

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: Goochelen.

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.

Opdrachtkaart 6

Optreden!

Jullie hebben de volgende podiumkunst: poppenspel (bijv. marionetten).

- Stap 1: Bepaal een verrassende plek voor jullie verhaal. Kies niet de eerste plek waar je aan denkt. De podiumkunst moet op jullie plek wel echt kunnen voorkomen.
- Stap 2: speel voorbereiding zoals opbouwen, omkleden, warming up.
- Stap 3: laat zien dat jullie optreden.

EXTRA OPDRACHT:

Ben je snel klaar, laat dan iets gebeuren in jullie verhaal dat echt met de gekozen plek te maken heeft.

Aandachtspunten:

- Speel zoveel mogelijk richting publiek.
- Spreek luid en duidelijk.
- Verzin iets waar geen geweld in voorkomt.